

Les conseqüències de la revolta de Tunísia als països nord-africans i el Pròxim Orient encara és de mal mesurar. A Egipte ha fet forat, però també amenaça el Iemen i Jordània i, per extensió, pot modificar les relacions de diversos països amb Israel.

Un tanc de l'exèrcit egipci patrolla pel Caire. El paper dels militars hi serà cabdal.

El tsunami de Tunísia

El tsunami tunisià ha tingut una rèplica d'alta magnitud a Egipte i unes de més apaivagades al Iemen i a Jordània. La revolta contra Ben Ali ha estat la primera d'un seguit de protestes que han tingut com a detonador la situació econòmica i social i, com a fil conductor, internet i les xarxes socials. Al Iemen, el president, Ali Abdal-là Saleh, ja ha anunciat que no es tornarà a presentar. A Jordània, amb una monarquia aferrada al poder, la revolta amenaça més el govern que no el cap d'estat.

Entre els experts consultats per EL TEMPS, hi ha l'opinió comuna que la revolta ha estat més social que no religiosa. El component religiós ha estat minoritari en les protestes, però en podria sortir beneficiat en futures eleccions, perquè tant a Tunísia com a Egipte els partits

islamistes tenien molts entrebanes per a presentar-se i obtenir representació.

La situació en uns països i uns altres és heterogènia, i tant les revoltes com les transicions futures poden seguir camins molt diferents. El periodista Andreu Claret, actualment director executiu de la Fundació Anna Lindh pel diàleg entre cultures a la Mediterrània, destaca que el "món àrab" existeix "en la nostra imaginació" (vegeu entrevista), però no és quelcom homogeni ni coordinat que pugui decidir de marxar en una mateixa direcció en un moment concret. La influència d'un canvi a Egipte, apunta Samir Shebata, professor de Georgetown, pot tenir més repercussió que cap altre país perquè hi viuen el 25% dels musulmans d'arreu del món (entrevista a les pàgines següents).

L'investigador principal del Cidob (Centre d'Informació i Documentació de Barcelona) sobre la regió mediterrània, Eduard Soler, afirma a EL TEMPS que "no hi ha cap mena de dubte que la revolta és social: la reivindicació política ha estat per a demanar llibertat o democràcia". A Tunísia, "els islamistes s'hi han afegit però no són ells que han iniciat les protestes: en comparteixen la majoria dels principis, però no n'han estat els inspiradors". A Egipte ha passat una cosa semblant: "Els Germans Musulmans –explica Soler– s'hi han afegit posteriorment també. Les manifestacions actuals són hereves de les protestes obreres de fa dos anys, tot i que s'hi ha afegit gent jove no necessàriament polititzada que ha fet servir les xarxes socials per a sortir i organitzar-se."

El paper d'internet hi ha estat bàsic i n'és la prova que el govern egipci va tallar les comunicacions per telèfon mòbil i va inhabilitar la xarxa. "Internet ha estat bàsic. És cert que el boca a orella funciona i, quan el règim ha tancat la

veu a internet, han trobat formes de comunicar-se, però aquestes xarxes socials han ajudat la gent a saber que no estava sola. Han perdut la por i han sortit a protestar.”

Tunísia també va fer perdre la por als descontents als països de majoria musulmana, segons Soler. “En tot el món àrab hi ha un clima de conflictivitat social, però les protestes es quedaven en manifestacions esporàdiques per la pujada del preu d’un producte de primera necessitat. Ara han esdevingut manifestacions polítiques, fins i tot al Iemen i a Jordània, on mai no hauríem pensat que es podien produir.”

L’evolució en tots dos països és de mal preveure, però els governs més febles fins ara han estat aquells que havien convertit la república en un sistema vitalici i gairebé hereditari –el president egipci Hosni Mubàrak preparava l’elecció del seu fill. “Al Iemen, una república d’aquestes característiques –diu Soler–, és possible que una revolta pugui provocar un canvi de règim o la sortida precipitada d’Ali Abdal-là Saleh, però a Jordània és difícil que perilli la monarquia, si es prenen algunes mesures. Seria més probable que caigués el govern.”

L’estabilitat política de la regió dependrà de diversos factors. Certament, una obertura democràtica permetria l’entrada de partits islamistes, i Israel ha alertat que Egipte ha de complir els acords de pau signats entre tots dos estats. “A curt termini –afirma Soler– podem preveure incertesa que pot implicar inestabilitat i algunes reaccions a sang calenta. Israel haurà de jugar les seves cartes si hi ha règims democràtics al voltant. Però a la llarga això hauria de representar un canvi positiu. Sempre que les autoritats israelianes pensin que el millor escenari de futur és la pau, podran fer avenços, en canvi de compromisos i cessions.”

L’evolució política a Egipte serà clau a la regió, segons Soler. “Si a Egipte s’instaura un sistema democràtic, a termini mitjà la situació serà molt diferent a la regió. Però si Tunísia es queda sola en les reformes democràtiques, els altres països li faran el buit, precisament perquè ha estat un mal exemple per a les masses. Egipte és cabdal per les seves dimensions, per la seva centralitat, per la seva història.”

Àlex Milian

A dalt, l'ex-director de l'Agència Atòmica Internacional i premi Nobel de la pau, el-Baradei, que es va afegir a les protestes egípcies un cop ja havien començat. El diumenge 30 de gener, un manifestant a la plaça Tahrir del Caire. A sota, membres de l'exèrcit dialoguen amb els manifestants al mateix indret de la capital egípcia, el dilluns 31 de gener.

